

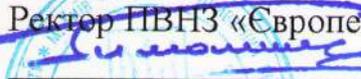

ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Голова приймальної комісії

Ректор ПВНЗ «Європейський університет»

 І. Тимошенко

« 1 » грудня 2021 р.

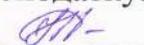

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування
на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»

Галузь знань: 07 «Управління і адміністрування»
Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Програму рекомендовано
кафедрою фінансів, обліку
та оподаткування
(протокол № 7 від 25.12.2020)
Завідувач кафедри фінансів, обліку
та оподаткування
 Н.С. Прокопенко

Київ – 2021

ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

Програма фахового вступного випробування складена на основі змісту дисципліни «Гроші та кредит».

Мета фахового вступного випробування – визначення рівня знань за напрямами професійної діяльності та формування контингенту студентів, найбільш здібних до успішного опанування дисциплін відповідних освітніх програм. Вступник повинен продемонструвати фундаментальні, професійно-орієнтовні знання і уміння, здатність вирішувати типові професійні завдання, передбачені програмою вступу.

Фахове вступне випробування проходить у письмовій формі у вигляді **тестових завдань**.

Фахове вступне випробування проводиться упродовж **2-х академічних годин (90 хв.) на 50 тестових завдань**.

Відповідаючи на поставлене в тестовому завданні питання, необхідно обрати один із запропонованих варіантів відповідей. Всі розроблені варіанти мають однаковий ступінь складності, що дає можливість об'єктивно оцінити знання.

Результати виконання тестових завдань оцінюються за 200-бальною шкалою. При цьому правильна відповідь на 1 тестове завдання оцінюється у 4 бали. Мінімальний бал, щоб іспит вважався складеним позитивно – 100 балів.

Загальна кількість балів, рахується за формулою:

$$Б = 4 \times К$$

де: Б – загальний бал, К – кількість правильних відповідей.

Рейтинговий показник	зараховано
180-200	
160-178	
140-158	
120-139	
100-119	
0-99	не зараховано

Організація фахового вступного випробування здійснюється відповідно до Положення про приймальну комісію Європейського університету.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ПЕРЕЛІК ТЕМАТИКИ ПИТАНЬ

з дисципліни «Гроші та кредит», які виносяться на фахове вступне
випробування за освітньою програмою підготовки фахівців
з вищою освітою освітнього ступеня «Бакалавр»

Тема 1. Сутність і функції грошей

1. Поява грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва та обміну.
2. Яка роль держави у створенні грошей?
3. Натурально-речові форми грошей, причини та механізм їх еволюції.
4. Причини та механізм демонетизації золота.
5. Ідеальні форми грошей та їх кредитна природа.
6. Охарактеризуйте різновиди сучасних кредитних грошей.
7. Розкрийте сутність грошей як форми прояву суспільних відносин.
8. Специфіка прояву сутності грошей у різних економічних системах.
9. Гроші як особливий товар, мінова і споживча вартість грошей як товару.
10. Проаналізуйте зв'язок грошей з іншими економічними категоріями.
11. Охарактеризуйте функції грошей. Поясніть взаємозв'язок функцій грошей.
12. Вартість грошей і час.
13. Ціна як грошове вираження вартості товарів.
14. Ціна грошей як капіталу: альтернативна вартість зберігання грошей та процент.
15. Вплив зміни вартості грошей на економічні процеси.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

1. Розкрийте поняття грошового обороту як процесу руху грошей.
2. Основні суб'єкти грошового обороту.
3. Національний дохід і національний продукт як визначальні параметри грошового обороту.
4. Економічна основа та загальна схема грошового обороту.
5. Готівковий та безготівковий, фінансовий та кредитний сектори грошового обороту.
6. Механізм поповнення маси грошей в обороті.
7. Первинна емісія центрального банку.
8. Вторинна емісія депозитних грошей комерційних банків.
9. Що таке грошовий мультиплікатор?
10. Охарактеризуйте сучасні засоби платежу, які обслуговують грошовий обіг.

11. Маса грошей, що обслуговує грошовий оборот, склад і фактори, що визначають її зміну.
12. Що таке грошові агрегати?
13. Швидкість обігу грошей: поняття та фактори, що визначають швидкість обігу та її вплив на масу і стабільність грошей.
14. Порядок розрахунку швидкості обігу грошей.
15. Закон кількості грошей, необхідних для обороту, його сутність, вимоги та наслідки порушення вимог.
16. Грошово-кредитна політика України в перехідний період у світлі сучасних монетаристських теорій.

Тема 3. Грошовий ринок

1. Поясніть сутність грошового ринку.
2. Особливості прояву на грошовому ринку основних ринкових ознак: попиту, пропозиції, ціни.
3. Інституційна модель грошового ринку.
4. Канали прямого і опосередкованого фінансування.
5. Суб'єкти грошового ринку.
6. Банки та небанківські фінансово-кредитні структури як суб'єкти грошового ринку.
7. Ринок грошей та ринок капіталів.
8. Ринок цінних паперів і валютний ринок як складові грошового ринку.
9. Розкрийте сутність та форми прояву попиту на гроші.
10. Фактори, що визначають зміну попиту на гроші.
11. Розкрийте сутність та механізм формування пропозиції грошей.
12. Фактори, що визначають зміну пропозиції грошей.
13. Рівновага на грошовому ринку. Фактори, що визначають рівновагу грошового ринку.
14. Яка роль грошей у ринковій економіці?
15. Якісний і кількісний аспекти впливу грошей на економічні та соціальні процеси.
16. Гроші як інструмент регулювання економіки.

Тема 4. Грошові системи

1. Поняття, призначення та місце грошової системи в економічній системі країни.
2. Критерії класифікації та елементи грошової системи.
3. Характеристика основних видів грошових потоків.
4. Балансування потоку національного доходу і потоку національного продукту через внутрішній та зовнішній грошові ринки.
5. Основні типи грошових систем та їх еволюція.
6. Створення і розвиток грошової системи України.

7. Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні.

Тема 5. Інфляція і грошові реформи

1. Інфляція: сутність, форми прояву, причини та наслідки.
2. Вплив інфляції на виробництво, зайнятість та життєвий рівень.
3. Інфляція в системі державного регулювання грошової сфери.
4. Особливості інфляційного процесу в Україні.
5. Інфляція попиту. Інфляція витрат виробництва.
6. Грошові реформи: поняття, цілі та види грошових реформ.
7. Спеціальні стабілізаційні заходи для стримання інфляції чи подолання її наслідків: нуліфікація, девальвація, ревальвація, деномінація.
8. Особливості проведення грошової реформи в Україні.

Тема 6. Валютний ринок і валютні системи

1. Поняття, призначення та сфера використання валюти.
2. Види валюти: національна, іноземна, колективна.
3. Охарактеризуйте сутність та види валютних відносин.
4. Сутність, основи формування, види та фактори валютного курсу.
5. Поняття, значення та механізм забезпечення конвертованості валюти.
6. Реальний та реальний ефективний обмінний курси.
7. Валютний ринок: сутність та основи функціонування.
8. Об'єкти та суб'єкти валютного ринку.
9. Біржова та позабіржова торгівля валютою.
10. Основні види валютних операцій.
11. Яка роль банків на валютному ринку?
12. Фактори, що впливають на кон'юнктуру валютного ринку.
13. Валютне регулювання: сутність і необхідність.
14. Механізм регулювання валютного курсу: девальвація, ревальвація, валютна інтервенція.
15. Регламентація статусу та порядку здійснення операцій з валютою.
16. Платіжний баланс в механізмі валютного регулювання.
17. Органи валютного регулювання.
18. Золотовалютні запаси в системі валютного регулювання.

Тема 7. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм

1. Класична кількісна теорія грошей та основні постулати.
2. Економічні причини появи кількісного підходу до вивчення ролі грошей.
3. Номіналістичне трактування сутності грошей послідовниками кількісної теорії.
4. Відмінності в поглядах на гроші послідовників кількісної теорії грошей та трудової теорії вартості.

5. Неокласичний варіант розвитку кількісної теорії грошей.
6. «Трансакційний варіант» І.Фішера.
7. «Кембріджська версія» кількісної теорії.
8. Вклад Дж. Кейнса в розвиток кількісної теорії грошей.
9. Сучасний монетаризм як альтернативний напрямок кількісної теорії.
10. Відмінності монетаристських трактовок ролі держави в регулюванні економіки.
11. Вклад М. Фрідмена в розробку монетарної політики на основі неокласичного варіанту кількісної теорії.
12. Зближення позицій монетаристів та неокейнсіанців у їхніх рекомендаціях щодо грошово-кредитної політики в сучасних умовах.
13. Кейнсіансько-неокласичний синтез.

Тема 8. Кредит у ринковій економіці

1. Необхідність кредиту та загальні передумови формування кредитних відносин.
2. Методи перерозподілу коштів у процесі відтворення, їхні відмінності та сфера використання.
3. Економічні чинники розвитку кредиту та особливості їх прояву в різних галузях народного господарства.
4. Кредит як форма руху вартості на зворотній основі. Зв'язок кредиту з іншими економічними категоріями.
5. Еволюція кредиту в міру розвитку суспільного виробництва.
6. Кредит як форма суспільних відносин.
7. Позичковий капітал та кредит.
8. Економічна основа, стадії та закономірності руху кредиту.
9. Об'єкти та суб'єкти кредитних відносин.
10. Форми кредиту, переваги та недоліки кожної з форм.
11. Характеристика окремих видів кредиту: банківського, державного, комерційного, міжнародного, споживчого.
12. Банківський кредит як переважний вид кредиту. Принципи банківського кредитування.
13. Поняття меж кредиту, причини та наслідки їх порушення.
14. Кредитні відносини та інфляція.
15. Сутність проценту за кредит, види, економічні межі руху та фактори зміни ставки проценту.
16. Процент в умовах інфляції. Яка роль процента?
17. Поняття функцій кредиту та їх класифікація.
18. Основні напрями прояву ролі кредиту в ринковій економіці.
19. Розвиток кредитних відносин у сучасній економіці України.
20. Відновлення комерційного кредиту та фактори, що гальмують його розвиток.
21. Труднощі розвитку банківського кредиту.
22. Еволюція державного та споживчого кредиту.

23. Кредитна система як елемент інфраструктури грошового ринку.
24. Складові елементи кредитної системи та їх загальна характеристика.

Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку

1. Фінансові посередники та їх місце у структурі фінансового ринку.
2. Склад фінансових посередників та їх функції.
3. Депозиторські установи: комерційні банки та ощадні установи, взаємоощадні банки, позико-ощадні асоціації та кредитні спілки.
4. Ощадні установи контрактного типу: страхові компанії – компанії з страхування життя, компанії, що забезпечують інші види страхування, пенсійні фонди.
5. Інвестиційні посередники: інвестиційні та іпотечні банки, фінансові компанії.
6. Спеціалізовані небанківські кредитно-фінансові інститути.
7. Небанківські фінансово-кредитні установи, їх відмінності від банків, економічне призначення, види, функції, роль.
8. Проблеми розвитку небанківських, фінансово-кредитних установ в Україні.

Тема 10. Центральні банки

1. Центральні банки: походження, призначення, функції та операції.
2. Побудова і розвиток Національного банку України.
3. Незалежність центрального банку.
4. Центральний банк як орган державного регулювання економіки.
5. Методи регулювання: методи прямого впливу і методи опосередкованого впливу.
6. Грошово-кредитна політика центрального банку: сутність, типи, стратегічні цілі, проміжні та тактичні задачі.
7. Інструменти грошово-кредитного регулювання.
8. Фіскальна і монетарна політика в системі державного регулювання ринкової економіки.

Тема 11. Комерційні банки

1. Економічна сутність банку, значення та види банків.
2. Необхідність поєднання банків у систему. Поняття банківської системи.
3. Основи організації банківської системи: принципи побудови, цілі, механізм функціонування.
4. Функції банківської системи.
5. Становлення і розвиток банківської системи України.
6. Банки другого рівня: походження, види, правові основи організації.
7. Операції комерційних банків, їх класифікація та загальна характеристика.

8. Особливості формування комерційних банків в Україні.
9. Стійкість банківської системи та механізм її забезпечення.
10. Нагляд і контроль за діяльністю банків.
11. Страхування банківських депозитів та кредитів.
12. Створення банківських резервів. Банківські ризики.

**Тема 12. Міжнародні валютно-кредитні установи
та форми їх співробітництва з Україною**

1. Загальна характеристика міжнародних валютно-кредитних установ.
  2. Міжнародний валютний фонд.
  3. Група Світового банку.
  4. Банк міжнародних розрахунків.
  5. Європейський банк реконструкції та розвитку.
  6. Азіатський банк розвитку.
  7. Африканський банк розвитку.
  8. Міжамериканський банк розвитку.
  9. Фінанси провідних міжнародних організацій – ООН та ЄС.
- Формування доходів і використання коштів.
10. Міжнародні розрахунки та валютне регулювання.
  11. Механізм встановлення валютного курсу на валютному ринку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

для самостійної підготовки вступника
до фахового вступного випробування

Нормативні документи:

1. Закон України "Про банки та банківську діяльність" від 7 грудня 2000 р. № 2121-111 // Урядовий кур'єр. – 2001. – № 8. – 17 січня.
2. Закон України "Про Національний банк України" // <http://www.kmu.gov.ua>.
3. Закон України "Про обіг векселів в Україні" № 2374-111 від 05.04.2001 р. // <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Закон України "Про платіжні системи та переказ грошей в Україні" № 2346-111 від 05.04.2001 р. // Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. Додаток до журналу "Вісник Національного банку України" – 2001. – № 6. – С. 3-22.
5. Закон України "Про цінні папери і фондову біржу" від 14 жовтня 1992 р. № 2680-ХП // Закони України. – 1999. – Т. 2. – С. 3-17.
6. Декрет Кабінету Міністрів України "Про систему валютного регулювання і валютного контролю" № 15-93 від 19.02.1993 р. // <http://www.kmu.gov.ua>.
7. Інструкція НБУ "Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті" № 135 від 29.03.2001 р. // Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. Додаток до журналу "Вісник Національного банку України" – 2001. – № 5. – С. 43-104.
8. Інструкція НБУ "Про організацію роботи з готівкового обігу установами банків України", затверджена Постановою Правління НБУ № 69 від 19.02.2001 р. // Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. Додаток до журналу "Вісник Національного банку України" – 2001. – № 4. – С. 5-35.
9. Інструкція НБУ "Про порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України" // <http://www.kmu.gov.ua>.
10. Інструкція НБУ "Про порядок регулювання діяльності банків в Україні". Затверджена Постановою Правління НБУ № 368 від 28.08.2001 р. (із змінами та доповненнями). (Офіційний вісник України № 40, стор. 83, стаття 1813 від 19.10.2001 р.).
11. Положення НБУ "Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні", затверджене Постановою Правління НБУ № 72 від 19.02.2001 р. // Законодавчі та нормативні акти з банківської діяльності. Додаток до журналу "Вісник Національного банку України" – 2001. – № 4. – С. 35-60.
12. Положення НБУ "Про порядок емісії платіжних карток і здійснення операцій з їх застосуванням" № 479 від 24.09.1999 р. // <http://www.kmu.gov.ua>.

Основна література:

1. Гроші та кредит: Підручник / За ред. Савлука М.Л. – К.: КНЕУ, 2001. – 602 с.
2. Гроші та кредит: Підручник / За ред. Івасіва Б.С. – Тернопіль: Карт-Бланш, 2000. – 510 с.
3. Демківський А.В. Гроші та кредит. Навчальний посібник. – К.: Дакор., К.: Вира-Р., 2003. – 528 с
4. Александрова М.М., Маслова С.О. Гроші. Фінанси. Кредит. – К.: ЦУЛ, 2002. – 336 с.
5. Гроші, банки та кредит: у схемах та коментарях / За ред. Луціва Б.Л. – Тернопіль: Карт-Бланш, 2000.
6. Гроші та кредит: навч.-метод. посіб. / В.М. Кочетков; Європейський ун-т. – 2-ге вид. – К.: Видавництво Європейського ун-ту, 2002.
7. Антологія економічної думки: гроші, кредит і банки (огляд ліворадикальної політекономії) / уклад. В.С. Стельмах; Національний банк України. – Л.: ЛБІ НБУ, 2006.
8. Гроші та кредит: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни / М.І. Савлук; Київський національний економічний ун-т ім. В. Гетьмана. – К.: КНЕУ, 2006.
9. Гроші та кредит: навч. посіб. / О.М. Колодізев, О.Р. Яременко; Харківський національний економічний ун-т. – Х.: ВД "Інжек", 2006.
10. Гроші та кредит у схемах і таблицях: Навчальний посібник / Т.В. Семко, М.В. Руденко. К.: ЦНЛ, 2006.
11. Гроші і кредит: підручник для вищих навч. закл. / В.М. Гриньова; Харківський національний економічний ун-т. – Х.: ІНЖЕК, 2008.
12. Гроші та кредит. Інтерактивні методи викладання дисципліни: навч. посіб. / О.О. Чуб; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". – К.: КНЕУ, 2009.
13. Гроші та кредит: навч. посіб. / В.І. Аранчій; Полтавська держ. аграрна академія. – Полтава: АСМІ, 2009.
14. Гроші та кредит: навч. посібник / І.В. Алексєєв, М.К. Колісник. – К.: Знання, 2009.
15. Гроші та кредит: Навч. посіб. / Л.В. Левченко; М-во освіти і науки України; Вищий навч. закл. у кооперації "Полтавський ун-т економіки і торгівлі" К.: ЦУЛ, 2011.

Додаткова література:

1. Бровкова Е.Г., Продиус И.П. Финансово-кредитная система государства. – К., 1997.
2. Гальчинський А.С. Теорія грошей. – К.: Основи, 1998.
3. Гриценко О. Гроші та грошово-кредитна політика. Навчальний посібник. – К.: Основи, 1997.
4. Грошово-кредитна політика в Україні / За ред. Міщенка В.І. – К.: Знання, 2000.
5. Деньги, кредит, банки / Г.И. Кравцова и др. – Минск, 1994.
6. Деньги, кредит, банки. Под ред. Е.Ф. Жукова. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1999.
7. Деньги, кредит, банки. Под ред. О.И. Лаврушина. – М.: Финансы и статистика, 1999.
8. Долан Э.Д., Кемпбелл К.Д., Кемпбелл Р.Д. Деньги, банковское дело и денежно-кредитная политика. – СПб.: Оркестр, 1994.
9. Иванов В.М. Деньги и кредит: Курс лекций. – К.: МАУП, 1999.

Програму розробили:

Професор
Професор

Н.С. Прокопенко
Р.В. Лавров

ЗРАЗОК

тестових завдань фахового вступного випробування

1. Функції грошей – це форми, які здобувають гроші в різноманітних секторах економіки. Виберіть найбільш правильний та повний перелік функцій грошей:

- а) світові гроші; засіб нагромадження; засіб платежу; засіб обігу; міра вартості
- б) засіб нагромадження; засіб платежу; засіб обігу; міра вартості
- в) засіб платежу; засіб обігу; міра вартості; міра вартості
- г) засіб обігу; міра вартості
- д) міра вартості.

2. Визначити, як гроші перебувають в обороті в Україні у сучасних умовах?

- а) повноцінні гроші;
- б) неповноцінні гроші;
- в) обидва види.

3. Які гроші належать до неповноцінних:

- а) паперові гроші;
- б) золоті монети;
- в) срібні монети;
- г) мідні монети.